

ves Arbejde med Hensyn til partielle Foranstaltninger og Bestemmelser om Afsløningen af Fæstegodsset under Lehn og Stamhuse. Det forekommer mig, at det havde været at vente, at Justitsministeren havde fritaget os for det Offer af Tid og Arbejde, vi derved have maattet bringe, og det hidtil forgjæves; thi det havde været at vente, at Justitsministeren saa lang Tid efter Grundlovens Udgivelse vilde have været istand til at forelægge den almindeligere Lov, som Grundlovens § 98 ligefrem gjør det til Pligt for Ministeriet at bringe os. § 98 vil, at det ved Lov nærmere skal ordnes, hvorledes de nu bestaaende Lehn, Stamhuse og Fideicommisser kunne overgaae til fri Eiendom. Ingen kan nægte, at Spørgsmaalet om det under Lehn og Fideicommisser liggende Bøndergods' Overgang til fri Eiendom maa besvares og behandles i Forbindelse med en heel Mængde andre Betragtninger, der ikke kunne faae deres fulde Gyldighed under Love, hvis Formaal blot er at afgjøre Fæstegods' Overgang til Selveieendom som Saadant. Det er vistnok at beklage, at Ministeriet indtil denne Dag ikke er fremkommet med den af Grundloven forudsatte og paaberaabte Lov; men, da det nu sees, at Ministeriet vedblivende søger at indvirke paa disse Forhold ved partielle Bestemmelser, maa det være mig tilladt, i Anledning af det partielle Forslag, som nu foreligger, at henlede Opmærksomheden paa dette Fæstegods' Stilling i det Hele. Man vil erindre, at vi ved Grundlovens Udgivelse fandtes nødsagede til, midlertidig at indrømme Statens Regjering den Bemyndigelse til ad Bevillingsveien at bøde paa Manglerne ved de bestaaende Love, som Regjeringen tidligere har havt; men man vil ogsaa erindre, at vi indrømmede dette i Erkendelsen af, at Nødvendigheden fordrede det, uagtet det i sig selv meget lidet stemmer med Tilstandene under en fri Forfatning. I § 32 i Grundloven anordnes derfor, at Kongen meddele, deels umiddelbart deels middelbart — gennem vedkommende Regjeringsmyndigheder — saadanne Bevillinger og Undtagelser fra de nu gjældende Love, som ifølge hidtil gjældende Regler have været i Brug; jeg formener, at det deraf er klart, at den Bemyndigelse, Regjeringen

ifølge Grundloven heraf er giben, strengt og nødtigt indskrænker sig til kun at bevilge saaledes, som den bestaaende Lovgivning til den Tid berettigede den til; i det her omhandlede Tilfælde skulde jeg altsaa formene, at Ministeriet, indtil den almindeligere Lov, som Grundloven fordrer, kunde udkomme, maatte være strengt bunden til bogstaveligt at udfærdige kun saadanne Bevillinger og med saadanne Udtryk, som den bestaaende Lovgivning hjemler. Spørge vi nu, hvorledes den bestaaende Lovgivning var, da er det allerede af den forrige Regjerings Generalprocureur i hans Egenstab som Rigsdagsgmand i det andet Thing oplyst, hvorledes Reglerne herfor maatte søges i den kongelige Resolution af 1ste Juli 1846, og, tage vi denne Resolution i Haanden, saa vilde vi finde, at den udtrykkelig fordrer, at det efter nøie Undersøgelse skal bestindes, at en saadan Tilladelse, nemlig til Afhændelse af Fæstegods, saavel er til Gods' Bøndestands Gavn, som efter de Vilkaar, hvorunder Besidderen attraaer samme, stemmer overeens med de fremtidige Besidderes Lær osv. Nu forekommer det mig, at man ikke skal kunne nægte, at det er meget tvivlsomt, hvorvidt det er rigtigt, paa en Tid, hvor det fra alle Sider vises, at man erkjender Nødvendigheden af en almindelig lovgivende Foranstaltning om Fæstegods' Overgang til Selveieendom, da ad Bevillingsveien at gribe ind i Lehnenes Fæstegods, og dette synes mig dobbelt betænkeligt, da det ikke kan nægtes, at navnlig Fæsternes Efterkommere gennem disse Bevillinger kunne komme til, fremfor Andre at deterioreres i deres Stilling. Det vil ogsaa erindres, at den forrige Indenrigsminister derfor ingenlunde fandt disse Bevillinger i den Form, hvori det ærede Justitsministerium har meddeelt dem, tilraadelige; han ligefrem modsatte sig dem af det Hensyn, jeg antydede, og det vil ogsaa foreligge, at en Mand, der ellers ikke i sine Bestræbelser for Landboskoleholdenes Udvikling sympatiserer med mig t. Ex den forrige Generalprocureur, ligeledes har udtalt sig derhen, at man i den nyere Tid, ved at bevilge, ikke havde det Hensyn til Fæstebøndestanden for Die, som tidligere Regjeringer havde iagttaget. Naar den ærede Justits-